

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ
SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Un acord de colaborare instituțională cu Centrul Național Anticorupție

Pe 27 ianuarie curent, la sediul Centrului Național Anticorupție a fost semnat Acordul de colaborare dintre Academia de Administrare Publică și Centrul Național Anticorupție. Acordul are drept scop dezvoltarea profesională a resurselor umane, capabile să contribuie la creșterea integrității profesionale și instituționale, la prevenirea și combaterea actelor de corupție și fraudă, realizarea studiilor de master (ciclul II) la Academia de Administrare Publică, efectuarea stagiilor în cadrul CNA, participarea în parte-

neriat în cadrul proiectelor de cercetare și dezvoltare.

Rectorul AAP, dl Oleg Balan, a făcut o retrospectivă a relațiilor Academiei de Administrare Publică cu CNA, menționând anul 2014, când în cadrul AAP, cu suportul Academiei Internaționale Anticorupție din Viena, a fost lansat programul de master Anticorupție. Domnul rector a menționat profesionalismul formatorilor din cadrul CNA care sunt încadrați în procesul de dezvoltare profesională din cadrul Academiei de Administrare Publică.

La rândul său, directorul adjunct al CNA Vadim Cojocaru a menționat

importanța relațiilor dintre cele două instituții, apreciind calitatea serviciilor prestate de personalul didactic al Academiei.

De-a lungul timpului, colaborarea AAP-CNA s-a materializat prin studiile colaboratorilor CNA la programele de master din cadrul AAP, stagii ale studenților de la ciclul II în cadrul CNA, schimb de formatori pe dimensiunea anticorupție.

Dinu MANOLE,
șef Direcție cooperare
internațională și
dezvoltare, AAP

Republica Moldova a găzduit ședința comună din 11 februarie 2022 a Guvernelor de la Chișinău și București

Membrii Guvernelor au abordat în ședință mai multe subiecte precum: agenda europeană a Republicii Moldova, implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, aprobarea unei noi Agende de Asociere a Republicii Mol-

dova cu UE pentru următorii 7 ani, noul program de asistență macrofinanciară din partea UE pentru următorii 2 ani, în valoare totală de 150 milioane de euro, dar și modalitățile de conectare a Republicii Moldova la „Inițiativa celor Trei Mări”.

În cadrul ședinței comune a Executivelor au fost semnate 13 documente bilaterale, în conformitate cu Foaia de parcurs privind domeniile prioritare de cooperare între Republica Moldova și România, prima pe listă fiind

Declarația comună a Guvernului Republicii Moldova și Guvernului României privind consolidarea cooperării în domeniul economic și cel investițional, prezentată în pag. 2 și 3 ale ziarului.

Declarație comună a Guvernului României și Guvernului Republicii Moldova privind consolidarea cooperării în domeniul economic și cel investițional

Conștiente de profunzimea legăturilor întemeiate pe comunitatea de limbă, istorie și cultură existente între România și Republica Moldova, și având în vedere:

- fundamentul oferit de Parteneriatul Strategic bilateral pentru integrarea europeană a Republicii Moldova, semnat la București, la 27 aprilie 2010;

- reperiile politice pentru relansarea cooperării bilaterale, fixate prin Declarația comună a Președintelui României, domnul Klaus Iohannis și a Președintelui Republicii Moldova, doamna Maia Sandu (Chișinău, 29 decembrie 2020);

- obiectivul comun al racordării ferme și ireversibile a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, inclusiv prin sprijinul robust și constant acordat de România;

Europeană și statele sale membre în anul 2014, care prevede, printre altele, instituirea unei Zone de liber schimb complex și cuprinzător;

- agenda bilaterală cuprinzătoare și ambițioasă asumată de România și Republica Moldova, orientată către viitor și centrată în jurul așteptărilor cetățenilor;

- cadrul de conlucrare oferit de Foaia de parcurs privind domeniile priori-

Republicii Moldova, într-o gamă largă de domenii, reflectat inclusiv prin încheierea unui nou Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova;

- impulsul conferit cooperării bilaterale de ședința comună a Guvernului României și Republicii Moldova desfășurată la Chișinău, la 11 februarie 2022.

Luând în considerare faptul că integrarea europeană a Republicii Moldova este singura cale în măsură să asigure democrația, stabilitatea, securitatea, prosperitatea, dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova.

Ținând cont de faptul că România este principalul partener comercial și unul dintre principalii investitori în Republica Moldova.

Pornind de la obiectivele comune privind valorificarea deplină a potențialului relațiilor economice și comerciale bilaterale și consolidarea unui climat investițional sănătos, stabil și atractiv în Republica Moldova, Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova (Guvernele) au convenit următoarele:

Cele două Guverne con-

sideră dezvoltarea legăturilor bilaterale economice, inclusiv comerciale, precum și promovarea investițiilor, drept aspecte de interes strategic prioritar, care contribuie la consolidarea Parteneriatului Strategic pentru integrarea europeană a Republicii Moldova.

Guvernele își vor coordona eforturile care urmăresc o redresare economică sustenabilă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19. În acest context, notează importanța Planului de redresare economică pentru Republica Moldova, anunțat de Comisia Europeană în iunie 2021.

Guvernele recunosc importanța și beneficiile reciproce pe care le presupune adoptarea, de către autoritățile Republicii Moldova, a unor măsuri ferme pentru ameliorarea mediului de afaceri din Republica Moldova și asigurarea unui climat investițional predictibil, echitabil și stabil pentru firmele românești, respectând standardele și bunele practici ale Uniunii Europene. În acest sens, este recunoscută necesitatea consolidării cadrului legislativ în domeniul mediului de afaceri și cel al atragerii investițiilor străine în Republica Moldova, inclusiv prin consultarea asociațiilor reprezentative ale investitorilor străini.

(Continuare în pag. 3)

- efortul constant al Republicii Moldova de a implementa reforme substanțiale în domenii precum cel al justiției, combaterii corupției, consolidării statului de drept, al bunei guvernări și al eficientizării administrației publice, esențiale pentru întărirea rezilienței, dezvoltarea durabilă, ameliorarea mediului de afaceri, climatului investițional și bunăstării cetățenilor;

- angajamentele asumate de Republica Moldova în baza Acordului de Asociere încheiat cu Uniunea

Europeana și statele sale membre în anul 2014, care prevede, printre altele, instituirea unei Zone de liber schimb complex și cuprinzător;

- obiectivul prioritar asumat în comun, privind implementarea proiectelor strategice bilaterale precum interconectările din domeniul comunicațiilor, energiei, transporturilor și infrastructurii;

- angajamentul României de a sprijini dezvoltarea, modernizarea și reziliența

Pornind de la importanța asigurării unui climat investițional atractiv în Republica Moldova, Guvernele subliniază necesitatea adoptării de măsuri cuprinzătoare de reformă care să vizeze, fără a fi limitate strict la acestea: întărirea stabilității sectorului financiar; consolidarea rolului și independenței autorităților de reglementare și supraveghere, inclusiv a Băncii Naționale a Moldovei; creșterea transparenței, inclusiv în ce privește achizițiile publice și licitațiile pentru atribuirea de contracte pentru execuția de obiective publice; asigurarea unui climat concurențial sănătos; combaterea practicilor ne transparente și a corupției.

Guvernele subliniază că Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, care include crearea unei Zone de liber schimb complex și cuprinzător, reprezintă instrumentul esențial pentru susținerea integrării economice a Republicii Moldova în Piața Unică Europeană, pentru armonizarea standardelor, practicilor și politicilor sectoriale cu cele ale Uniunii Europene și, pe aceste baze, pentru dezvoltarea socio-economică durabilă, de ansamblu, a Republicii Moldova. Guvernele reafirmă necesitatea accelerării implementării Acordului de

ierectele vizând sporirea competitivității produselor fabricate în Republica Moldova, inclusiv în vederea creșterii exporturilor Republicii Moldova pe piața europeană. În acest sens, Guvernele convin să coopereze pentru sprijinirea dezvoltării producției și capacităților de export către Uniunea Europeană ale întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova. Va fi acordată atenție dezvoltării potențialului de producție, procesare și export ale produselor industriale și agroalimentare.

Guvernele reconfirmă importanța strategică a consolidării securității energetice a Republicii Moldova, pe baza diversificării surselor de aprovizionare, dezvoltării în condiții de transparență și competitivitate a pieței energetice a Republicii Moldova, dezvoltării capacităților de generare a energiei în Republica Moldova (inclusiv din surse regenerabile) și încurajării eficienței energetice. În acest context, recunosc necesitatea elaborării unei noi Strategii de securitate energetică a Republicii Moldova. De asemenea, reafirmă importanța implementării depline de către Republica Moldova a Pachetului III Energie, inclusiv separarea activităților de transport și furnizare a energiei electrice și gazului natural.

terconectarea rețelelor de transport gaze și energie electrică dintre România și Republica Moldova și susțin intensificarea ritmului de implementare a proiectelor bilaterale. Totodată, susțin pe deplin demersurile operatorilor și companiilor din România și Republica Moldova vizând aceste proiecte de interconectare, precum și dezvoltarea și implementarea cu prioritate a proiectelor menite să contribuie la consolidarea securității energetice a Republicii Moldova, precum înmagazinarea/stocarea gazelor naturale ale Republicii Moldova în România.

Guvernele subliniază rolul important al Comisiei mixte interguvernamentale de colaborare economică România - Republica Moldova în monitorizarea și dezvoltarea parteneriatului economic bilateral. De asemenea, susțin necesitatea desfășurării cu regularitate a sesiunilor de lucru ale Comisiei mixte și convin ca cea de-a XII-a sesiune a acesteia să se desfășoare la București, în trimestrul al II-lea al anului în curs.

Guvernele susțin organizarea cu regularitate de forumuri și misiuni economice bilaterale, care reprezintă vectori pentru extinderea conexiunilor economice și investiționale între România și Republica Moldova, precum și pentru identificarea de noi nișe de promovare a produselor și serviciilor pe ambele piețe.

Guvernele sprijină dezvoltarea în comun de produse turistice și încurajează

promovarea reciprocă a acestora.

Guvernele evidențiază, totodată, interesul pentru aprofundarea colaborării la nivelul Camerelor de Comerț și Industrie și al asociațiilor profesionale din România și Republica Moldova.

Guvernele cooperează în vederea creșterii competitivității produselor industriale pe piața europeană, în concordanță cu Strategia Industrială Europeană actualizată în luna mai 2021.

Guvernele salută eforturile întreprinse de cele două părți pentru reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale, de natură atât să faciliteze relațiile interumane dinamice, cât și să susțină dezvoltarea cooperării economice dintre România și Republica Moldova. De asemenea, vor întreprinde măsuri pentru materializarea cât mai rapidă a progreselor înregistrate.

Prim-miniștrii României și Republicii Moldova convin să evalueze anual implementarea conținutului prezentei Declarații și necesitatea actualizării acesteia. În acest scop, mandatează miniștrii cu atribuții în domeniul dezvoltării relațiilor economice, precum și în sectorul energetic din România și din Republica Moldova să întreprindă demersurile necesare pentru transpunerea în practică a prevederilor Declarației.

Asociere, îndeosebi a componentei ce vizează Zona de liber schimb complex și cuprinzător.

Guvernele vor sprijini inițiativele și pro-

Guvernele convin intensificarea dialogului bilateral, la nivel politic și tehnic, în domeniul energiei. În acest context, reafirmă angajamentul pentru in-

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022-2028 a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul metodologic al Proiectului GIZ „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”.

Proiectul documentului de politici publice este elaborat în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova și reprezintă al patrulea ciclu consecutiv de planificare strategică a dezvoltării regionale, precedentele cicluri acoperind perioadele 2010-2012, 2013-2015 și 2016-2020. Principala provocare în inițierea celui de-al patrulea ciclu de programare strategică de dezvoltare regională în Republica Moldova constă în faptul că, până în prezent, nu s-a reușit impunerea unei abordări integrate și unice de planificare, coordonare și evaluare a investițiilor publice sectoriale, direcționate spre dezvoltarea regiunilor.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028, în calitate de document umbrelă de politică publică pentru planificarea strategică a dezvoltării regionale a țării, trasează viziunea și prioritățile Guvernului Republicii Moldova în abordarea dimensiunilor teritoriale, a intervențiilor sectoriale, precum și relațiile instituționale care urmează să faciliteze parteneriatul dintre autoritățile publice centrale, locale, mediul de afaceri și sectorul civic.

Misiunea majoră a SNDR constă în abordarea și integrarea teritorială a obiectivelor și țințelor Strategiei Naționale de Dezvoltare (SND) „Moldova 2030”, axată pe realizarea unor intervenții sistemice, ce vizează creșterea indicatori-

Prin hotărâre de Guvern a fost aprobată Strategia Națională de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022-2028

lor medii de calitate a vieții cetățenilor, indiferent de mediul de reședință. Este de remarcat că, promovarea unei politici eficiente de dezvoltare regională, 4 din 10 obiective ale SND „Moldova 2030” vor putea fi realizate conform țințelor asumate și termenilor fixați, ținându-se cont de existența unor puternice decalaje și discrepanțe teritoriale care trebuie abordate într-o manieră specifică și sistemică (1 - creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților; 2 - creșterea accesului oamenilor la infrastructură fizică și utilități publice, 3 - ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale, 10 - asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur).

Contextul actual al politicii naționale de dezvoltare regională în Republica Moldova se caracterizează printr-un șir de provocări majore, care afectează negativ competitivitatea economică a țării și indicatorii medii de calitate a vieții, influențând negativ perpetuarea migrației externe și interne. Astfel, persistă tendința aprofundării discrepanțelor teritoriale, reflectate, în special, prin tendința de concentrare excesivă a resurselor în mun. Chișinău în detrimentul ce-

loralte unități administrativ - teritoriale. Decalajul indicatorului Produsului Regional Brut/locuitor dintre mun. Chișinău și restul teritoriului constituie în prezent 1:5, fiind caracterizat de o creștere constantă pe parcursul ultimilor decenii. Ponderea în PIB a regiunilor din afara mun. Chișinău (unde locuiesc peste 75% din cetățenii țării) s-a redus la doar 42% în anul 2017, în comparație cu 55% în 2002. Concomitent, conform Notei tehnice privind Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) din 2019, decalaje semnificative de dezvoltare se atestă, inclusiv, între raioanele țării:

- a) decalajul după indicatorul de deprivare după infrastructură constituie 1:28;
- b) decalajul după indicatorul de deprivare demografică constituie 1:35;
- c) decalajul după indicatorul de deprivare economică constituie 1:12.

Fiind aliniată la ciclul european de programare 2022-2028, SNDR va asigura tranziția spre un nou concept de dezvoltare regională, aprobat de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR), bazându-se pe următoarele principii de implementare:

- politica națională de dezvoltare regională va

aborda nu doar susținerea regiunilor defavorizate, dar se va orienta spre creșterea competitivității regiunilor de dezvoltare;

- politica națională de dezvoltare regională va impune o abordare unică și integrată de coordonare interministerială a intervențiilor guvernamentale direcționate pentru sprijinirea regiunilor și localităților țării;

- consolidarea rolului Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în calitate de autoritate centrală cu atribuții de integrare și coordonare interministerială a intervențiilor politice sectoriale de susținere a dezvoltării regiunilor și localităților;

- politica națională de dezvoltare regională se va concentra pe prioritizarea proiectelor investiționale cu impact regional sporit, (cel puțin, 20 de mii de locuitori), astfel încurajând cooperarea intercomunitară și regionalizarea serviciilor publice. Astfel, printre condițiile ce au impus planificarea unui nou document de politici publice se pot enumera:

- lipsa unui document de politici publice pe termen lung (valabilitatea Strategiei precedente pentru anii 2017-2020 a expirat);

(Continuare în pag. 5)

- aprobarea unui nou concept al politicii în domeniul dezvoltării regionale de către CNCDR;

- stabilirea unei noi viziuni strategice și obiective pentru diminuarea disparităților interregionale și sporirea calității vieții locuitorilor țării;

- necesitatea asigurării integrității teritoriale a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030 naționalizate și, implicit, atingerii obiectivelor și țințelor SND „Moldova 2030”.

Proiectul SNDR este plicat pe prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Astfel, structura proiectului este delimitată în opt capitole, după cum urmează:

1. Introducere (premisele și contextul elaborării SNDR, relevanța și corespunderea cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova - 2030”, procesul de elaborare și părțile implicate, perioada de planificare);

2. Analiza situației (tendențe în evoluția dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova în profil regional, rezultate și restanțe în implementarea SNDR 2016-2020, constrângeri și oportunități de implementare în viitor a politicii de dezvoltare regională, riscuri de neintervenție);

3. Viziune, obiective generale și direcții prioritare (enunțarea viziunii, obiectivelor generale cu descrierea direcțiilor prioritare și activităților necesare pentru realizarea acestora);

4. Impact (determinarea impactului economic, social, administrativ, de mediu, urmare a implementării noii Strategii);

5. Monitorizare și evaluare (indicatorii de monitorizare și evaluare per/obiective);

6. Riscuri de implementare (riscurile anticipate și măsurile pentru atenuarea acestora);

7. Autorități responsabile (instituțiile de coordonare, instituțiile implicate în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională);

8. Proceduri de raportare (metodologia de monitorizare și evaluare, instituțiile responsabile și periodicitatea de raportare).

Reieșind din structura enunțată conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, în lipsa unui Plan de acțiuni, SNDR se va implementa prin intermediul Programelor Operaționale Regionale (POR), elaborate și aprobate la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare.

În corespundere cu noul

3) Identificarea și promovarea specializării inteligențe în regiuni;

4) Cooperarea regională și transfrontalieră.

2. Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii:

1) Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază în regiuni;

2) Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în regiuni;

3) Sprijinirea procesului de adaptare a regiunilor la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor.

3. Îmbunătățirea instrumentelor de coordonare și implementare a politicii naționale de dezvoltare regională:

orientate spre atingerea obiectivelor SNDR, este Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, în baza Documentului unic de program. În așa mod, pentru prima perioadă de implementare a SNDR în Documentul unic de program pentru anii 2022-2024 sunt incluse proiecte cu un cost estimat la 1,5 mlrd. lei.

Concomitent, pentru realizarea obiectivelor și atingerea rezultatelor scontate prevăzute de SNDR, vor fi utilizate sursele financiare planificate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, și indirect, prin sursele financiare alocate de partenerii de dezvoltare, bugetele locale ale APL și alte surse

Concept al dezvoltării regionale în Republica Moldova, viziunea SNDR 2022-2028 constă în creșterea competitivității și dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor.

În scopul atingerii viziunii strategice stabilite, implementarea SNDR va fi axată pe următoarele 3 obiective generale cu direcțiile prioritare aferente:

1. Sporirea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor:

1) Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în calitate de motoare de creștere a competitivității regiunilor;

2) Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiuni;

1) Eficientizarea operațională a cadrului de implementare;

2) Consolidarea mecanismului de finanțare al proiectelor de dezvoltare regională;

3) Operaționalizarea Regiunii de Dezvoltare Chișinău.

Impactul principal al implementării SNDR va consta în sporirea competitivității regiunilor de dezvoltare, ajustarea disparităților interregionale și creșterea nivelului de trai al locuitorilor țării.

Conform prevederilor Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, principala sursă de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională,

neinterzise de legislație. Proiectul a fost promovat și supus consultărilor publice la nivel regional, pe platforma Consiliilor Regionale de Dezvoltare, în cadrul unui proces participativ cu participarea reprezentanților administrațiilor publice locale de nivelul I și II, sectorului privat, societății civile, precum și avizat de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, conform prevederilor Legii nr. 438/2006.

Lilia DABIJA,
Secretar General al
Ministerului
Infrastructurii
și Dezvoltării
Regionale

În 16 localități din Republica Moldova au fost inaugurate Centre Unificate de Prestare a Serviciilor Publice (CUPS)

Primul Centru de acest fel a fost lansat, la sfârșitul anului trecut, la Lozova, care a deschis implementarea unui amplu proiect-pilot de digitalizare, care va oferi o gamă largă de servicii publice electronice, accesibile acum cetățenilor

urma procesului de digitalizare. Or, chiar și oamenii care nu dispun de un calculator sau telefon vor putea beneficia de toate serviciile publice în formă electronică, fiind ghidați de un specialist în cadrul primăriei localității. Migrarea

te să învățăm unii de la alții. Avem deja peste 200 de servicii electronice care au fost digitalizate și pot fi accesate ușor și rapid, începând de la depunerea cererii în format online și până la livrarea rezultatului serviciului", a subliniat oficialul.

CUPS, care au fost selectați și instruiți pentru pilotare, vor activa în 17 primării din localități rurale și în nouă misiuni diplomatice și oficii consulare ale Republicii Moldova peste hotare.

Specialistul CUPS, în persoana unui angajat al primăriei locale, va avea misiunea de a informa populația și de a ajuta cetățenii de la sate să acceseze serviciile de care au nevoie în format electronic (serviciile cadastrale, de stare civilă, acte permise, alocații, indemnizații, autorizații pentru construcție etc.), va oferi suport informațional și practic cum să depună solicitări pentru servicii (cereri), să completeze formulare de înregistrare online și vor ajuta, totodată, la recepționarea rezultatului prestării.

Conform aceluiași principiu, cetățenii moldoveni, aflați peste hotare, se vor putea adresa la cel mai apropiat consulat al Republicii Moldova pentru a obține o gamă largă de servicii de la autoritățile statului, fiind ajutați de angajații Oficiului Consular de la formularea cererii până la obținerea rezultatului.

Proiectul CUPS a fost elaborat de Cancelaria de Stat cu suportul Agenției de Guvernare Electronică, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, cu susținerea Grupului Banca Mondială în Moldova. Programul se înscrie în contextul implementării agendei de digitalizare, ținând cont de prioritățile strategice prevăzute în Programul de activitate și Planul de acțiuni ale Guvernului.

Ina RAILEAN,
șef al Centrului de
armonizare a legislației,
șef acte guvernamentale,
Cancelaria de Stat,
doctorandă AAP

**CENTRUL UNIFICAT
DE PRESTARE A
SERVICIILOR PUBLICE**

moldoveni din diasporă și oamenilor de la sate, pentru care distanța este un impediment în solicitarea unui serviciu public. Actualmente, proiectul a fost extins, fiind lansate 16 Centre noi în 14 raioane - în localitățile Corjeuți, Parcova, Pelinia, Limbenii Noi, Pepeni, Bilicenii Vechi, Taxobeni, Sculeni, Pîrjolteni, Chiperceni, Pereșcina, Holercani, Pănășești, Mereni, Albota de Sus și Colibași. Urmare, cel puțin, 75 de mii de locuitori din localitățile respective vor putea solicita servicii publice în regim online. În special, e vorba de servicii ale Casei Naționale de Asigurări Sociale și ale Agenției Servicii Publice. Serviciile acestor instituții devin mai accesibile în localitățile din mediul rural grație Centrelor unificate de prestare a serviciilor publice (CUPS) deschise în Rep. Moldova.

La inaugurarea CUPS de la Lozova, prim-ministrul Natalia Gavriluța a declarat: „Inaugurarea acestui Centru este o premieră pentru țara noastră, care înseamnă că nu lăsăm pe nimeni în

serviciilor statului în mediul online economisește timp, bani și face viața tuturor mai ușoară.

Unul dintre obiectivele Guvernului este să optimizăm toate serviciile publice, să le facem cât mai accesibile, inclusiv ca preț. Toate aceste planuri sunt pe agenda guvernării, iar acest centru este un prim pas în implementarea unui program de proporții”.

La rândul său, vicepremierul pentru Digitalizare, Iurie Țurcanu, a menționat că Centrele unificate de prestare a serviciilor publice constituie o etapă importantă în procesul de modernizare și dezvoltare a țării. „Acest centru va simplifica o serie de servicii publice, iar cetățenii vor fi conectați cu autoritățile statului atunci când vor avea nevoie. Am ales pentru primul CUPS satul Lozova pentru că am găsit aici deschiderea autorităților locale pentru reforme. Aduc felicitări lozovenilor pentru că doresc schimbări, că doresc să se dezvolte, iar asta înseamnă că lansăm o premieră care ne va permi-

Și oamenii din satele alăturate, la fel, vor putea veni în aceste centre, vor putea folosi calculatorul și suportul tehnic al specialistului instruit pentru a putea accesa serviciile statului online.

Prin deschiderea CUPS, în cadrul proiectului-pilot și, ulterior, prin extinderea acestora la nivel național, se urmărește simplificarea procesului de obținere a serviciilor publice de calitate de către cetățenii din mediul rural și din diasporă, diversificarea canalelor de prestare a serviciilor publice, îmbunătățirea experienței beneficiarilor de servicii, dezvoltarea instrumentelor de interacțiune și cooperare între prestatorii de servicii publice, apropierea Guvernului de oameni și sporirea încrederii cetățenilor în modernizarea serviciilor publice.

Proiectul va fi implementat pe etape. La prima etapă, pe parcursul anului 2022, în țară și peste hotare, în total, vor fi inaugurate 26 de centre. Ulterior, în anul 2023, încă 60 de localități din țară vor beneficia de proiectul CUPS. Specialiștii

Susținerea tezelor de master

La Academia de Administrare Publică, în perioada 31 ianuarie - 4 februarie, a avut loc susținerea publică a tezelor de master. Studenții care au realizat studiile cu frecvență redusă de la programele de master: Administrare publică, Management, Drept public, Anticorupție, Relații internaționale au prezentat comisiilor de evaluare rezultatele cercetărilor efectuate pe parcursul semestrului cinci, destinat acestei activități importante de instruire.

Temele selectate pentru tezele de master sunt în concordanță cu tematica generală a Academiei și programele de cercetare ale catedrelor de profil. Important de menționat că majoritatea tezelor sunt axate pe două principii de bază - cele ale actualității și aplicabilității rezultatelor investigațiilor științifice.

Comisiile de evaluare au fost numite prin ordinul rec-

torului dl Oleg Balan, iar în calitate de președinți ai comisiilor au fost desemnate personalități notorii din sistemul educațional și profesional, potrivit programelor de studii: Victor Moraru - vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei, Elena Petrov - vicepreședinte al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Larisa Șavga - rector al Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova, Eugenia Bușmachiu - Ministerul Finanțelor, Serghei Țurcanu - judecător constituțional la Curtea Constituțională a Moldovei, Mihail Diaconu - judecător la Curtea de Apel Chișinău, Diana Scobioală - judecător la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar universitar, decan,
Departamentul studii superioare de master

După susținerea publică a tezelor de master, am solicitat câteva opinii ale studenților masteranzi, pe care le publicăm în continuare.

Comunicarea instituțională ca suport pentru eficientizarea administrației publice

Angela MUNTEANU-POJOGA,
deputată în Parlamentul
Republicii Moldova,
secretar în Comisia
pentru drepturile omului
și relații interetnice

Administrarea publică dintotdeauna a fost o predilecție a mea. În acest sens, o plăcere pentru mine a fost să activez în cadrul

Consiliului municipal Chișinău, unde am învățat multe lucruri interesante în domeniul administrației publice, adică lucrul cu cetățenii care se adresează cu diverse probleme și, pentru a-i ajuta, am studiat legislația pentru drepturile omului. Aceasta m-a și motivat de a aplica la Academia de Administrare Publică, la instituția de elită de pregătire a funcționarilor publici, la programa Administrarea publică, pentru a-mi aprofunda cunoștințele în domeniul respectiv și am ales pentru cercetare tema de masterat „Rolul comunicării instituționale în administrarea publică”, or, comunicarea formează echipa de profesioniști care crează condițiile pentru o eficientizare permanentă a instituțiilor unde activează în interesul cetățenilor.

Am descoperit în cadrul Academiei profesori extraordinari de bine pregătiți, dedicați și foarte deschiși, de la care am învățat multe lucruri pe care le-am aplicat în activitatea mea de consilier municipal în Consiliul Municipal Chișinău și continui să le aplic și astăzi în calitatea mea de ales al poporului. Cunoștințele acumulate în cadrul studiilor superioare de master m-au familiarizat nu doar cu informații relevante.

Consider că aceste studii sunt foarte importante pentru cei care își propun să activeze, în special, în instituțiile de administrare a statului.

Gestionarea investițiilor publice - prerogativă a Administrației Publice Locale

Victor AMBROCI,
manager al Instituției
Publice „Incubatorul de
Afaceri Călărași”

În opinia mea, o bună guvernare locală constituie baza consolidării potențialului de dezvoltare social-economică la nivel local. Afirm acest lucru, reieșind din activitatea mea de consilier al consiliului orașenesc al primăriei orașului Călărași și manager al Instituției Publice „Incubatorul de Afaceri Călărași”. Aceasta m-a motivat să aplic la AAP, la programa Administrarea publică pentru a-mi aprofunda cunoștințele în domeniul științelor administrative și a le aplica pentru a contribui la gestionarea eficientă a investițiilor și a banilor publici pentru implementarea proiectelor sociale. Consider, că anume studiile de masterat de la Academia de Administrare Publică au fost un suport major pentru dezvoltarea Incubatorului de Afaceri din Călărași. Aici au fost instituite peste 30 de afaceri de succes, fiind create peste 80 noi locuri de muncă. Urmare, în 2020, Incubatorul de Afaceri din Călărași a fost desemnat ca cel mai bun incubator din țară.

Într-o dezvoltare continuă a acestor realizări, am decis să dezvolt cercetările pentru elaborarea tezei de master „Rolul autorităților publice locale în atragerea și gestionarea investițiilor publice”. Scopul și obiectivele cercetării au fost analiza rolului autorităților publice locale în gestiunea investițiilor în vederea consolidării potențialului de dezvoltare la nivel local.

A fost o mare bucurie pentru mine susținerea cu succes a tezei de master, ce redă rezultate notabile ale cercetării, fiind create condiții pentru a le dezvolta în continuare. Am avut parte de studii de calitate, cunoștințe vaste, colegi prietenoși și mereu săritori la nevoie.

Activități de coaching pentru autoritățile publice locale privind integrarea dimensiunii de gen în documentele de planificare strategică

Continuă activitățile de coaching în domeniul integrării dimensiunii de gen/bugetării sensibile la gen pentru funcționari/funcționare responsabili/le de elaborarea strategiilor/programelor la nivel local, desfășurate în cadrul Proiectului „Autoritățile publice – promotoare ale egalității de gen”, implementat de către Academia de Administrare Publică, în parteneriat cu Entitatea UN Women și cu sprijinul financiar al Suediei. Activitățile respective se realizează, începând cu luna august 2021 și până la finele lunii februarie 2022, în două etape.

În prima etapă, au fost analizate strategiile/programele de dezvoltare locală, alte documente de politici ale autorităților publice locale de nivelul al doilea pe segmentul integrării dimensiunii de gen/bugetării sensibile la gen și elaborate recomandări pentru ajustarea acestora. În acest context, de rând cu expertiza documentelor menționate, au fost purtate mai multe discuții cu secretarii/le consiliilor raionale, șefii/le subdiviziunilor responsabile de domeniul economic pe subiecte ce au ținut de procesul elaborării documentelor de politici, inclusiv, necesitatea și oportunitatea integrării dimensiunii de gen în strategiile/programele de dezvoltare locală, reieșind din angajamen-

tele internaționale ale statului, dar și ținând cont de nevoile naționale privind consolidarea unei societăți echitabile în contextul dezvoltării sustenabile, ultima fiind racordată la situația reală existentă în cadrul fiecărei autorități publice.

În cadrul celei de-a doua etape, experții/le Academi-

ei desfășoară activitățile de coaching pentru persoanele responsabile de elaborarea strategiilor/programelor la nivel local.

Întâlnirile de lucru organizate în raioanele Leova, Cantemir, Dondușeni, Criuleni, Anenii Noi, Dubăsari demonstrează necesitatea acestor activități care, de rând cu consultața și asistența acordată, oferă posibilitatea desfășurării unor discuții, care cuprind un spectru mai larg de subiecte ce țin de domeniul șanselor egale între femei și bărbați.

Activitățile respective sunt apreciate de către autoritățile publice locale și pentru schimbul de experiență, care se reușește a fi realizat în cadrul coaching-urilor, acesta con-

tribuind la sporirea calității documentelor de politici și actelor normative locale.

Astfel de întâlniri au avut loc în alte cinci raioane, fiind discutate cu responsabilii/le de elaborarea strategiilor/programelor de dezvoltare la nivel local referitor la integrarea dimensiunii de gen în procesul de planificare strategică și bugetare.

În cadrul Proiectului, au loc mai multe activități de coaching în domeniul integrării dimensiunii de gen/bugetării sensibile la gen pentru funcționari/funcționare responsabili/le de elaborarea strategiilor/programelor la nivel local.

Astfel, recent, experții/le Academiei s-au întrunit în cadrul atelierelor de lucru cu persoanele responsabile de elaborarea strategiilor/programelor la nivel local din raioanele Călărași, Nisporeni, Hâncești, Cimișlia, Glodeni, Fălești, Sângerei, Soroca.

Discuțiile s-au axat pe rezultatele analizelor strategiilor/programelor de dezvoltare, aprobate de către consiliile raionale, în special, pe aspectul integrării dimensiunii de gen în aceste documente.

Experții/le Academiei au aplicat instrumente de evaluare a situației reale la acest capitol, care au ajutat la determinarea priorităților pentru perioada următoare privind egalitatea de gen, fiind înaintate mai multe recomandări pentru îmbunătățirea calității do-

cumentelor de planificare strategică.

A fost menționat, că toate măsurile propuse pentru promovarea egalității de gen în cadrul autorităților publice locale se bazează pe obiectivele dezvoltării durabile, cerințele expuse în Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), Platforma de acțiune de la Beijing, alte acte internaționale și naționale și vin să asigure eficiența, productivitatea și reprezentativitatea în materie de gen în cadrul entităților.

Totodată, experții/le s-au referit la necesitatea și importanța integrării dimensiunii de gen în actele interne: regulamente, fișe de post, dispoziții etc., fiind realizate activități de coaching și la acest capitol.

La activitățile de coaching participă secretarii consiliilor raionale, reprezentanții structurilor responsabile de domeniul economic, președinți și vicepreședinți ai raioanelor, care au dat aprecieri înalte acestor întruniri, considerând că dialogul constructiv și recomandările înainta-

te vor contribui la sporirea calității documentelor de planificare strategică, dar și vor asigura orientarea spre soluționarea problemelor ce țin de dimensiunea de gen.

Aurelia ȚEPORDEI,
director, Departamentul
dezvoltare profesională

Eugeniu Mutaf este la al doilea mandat și stă la cârma primăriei din anul 2015. Pentru că s-a născut și a crescut aici, tot aici și-a obținut baza cunoștințelor și educația necesară în formarea sa în calitate de profesionist. La Academia de Studii Economice din Moldova a obținut licența în științe economice și putem afirma cu certitudine că cunoștințele universitare i-au fost de folos, atunci când a trebuit să consolideze echipa de funcționari la primărie.

Astfel, recent, în cadrul proiectului „Procurarea tehnicii pentru deszăpezire și întreținere a spațiilor verzi din or. largara”, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, în parteneriat cu Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, I.M. „Servicii Salubritate” a fost achiziționată tehnica pentru serviciile comunale.

Bugetul total al achiziției este de 715.000 de lei, dintre care 460.800 de lei au fost surse obținute cu ajutorul FNDAMR, iar 254.200 de lei a fost contribuția APL largara.

- Domnule primar, care este strategia primăriei de modernizare a parcului de utilaje pentru necesitățile orașului?

- Începând cu anul 2015 și până în prezent, primăria or. largara a atras, prin diferite proiecte, resurse investiționale de peste 80 de milioane de lei.

La capitolul serviciilor de salubritate de calitate sau gestionare eficientă a deșeurilor din gospodăriile casnice, ale instituțiilor publice, a sectorului economic primăria a înființat în 2013 I.M. „Servicii salubritate” a or. largara care dispunea, la început, de un singur tractor învechit din anii 1980 și o remorcă.

Prima achiziție a fost în toamna anul 2016. Din contul economiei la bugetul primăriei am reușit să identificăm surse financiare pentru procurarea unui tractor

Belarus 82.1 cu lamă de deszăpezire, încărcător frontal, cupă de încărcare. Pe parcursul perioadei 2017-2021, I.M. „Servicii Salubritate” a fost dotată cu încă 2 remorci, un buldozer pentru întreținerea gunoștii locale autorizate și deszăpezire, tocător pentru cosirea ierbii, întreținerea zonelor verzi și a drumurilor locale, ceea ce a făcut posibilă reanimarea întreprinderii municipale de salubritate. Recent, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii în Parteneriat cu Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, am reușit să realizăm proiectul de care am vorbit mai sus.

- Cine a fost inițiatorul acestui proiect?

- Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii prevede posibilitatea pentru astfel de proiecte, unde APL vine cu contribuția de 20%, iar Fondul cu 80%. Primăria or. largara nu a ezitat să aplice. Astfel, la începutul anului 2021 am început a lucra la elaborarea proiectului investițional și în luna martie a aceluiași an proiectul a fost depus la Agenția de Intervenții și plăți în Agricultură și iată că, astăzi, ne bucurăm de succes.

- Ce impedimente ați întâlnit la implementarea proiectului?

- Cel mai dificil a fost să identificăm contribuția pe care și-o asumă primăria. Anul 2021 a fost unul com-

plicat pentru buget, toate forțele erau depuse pentru implementarea Proiectului de execuție „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui, din raionul Leova” în sumă de peste 42,8 milioane de lei în or. largara, implementat prin intermediul UE, GIZ, dintre care contribuția primăriei a fost de 3 000 000 de lei, dar, cu toate acestea, am reușit să alocăm pentru anul bugetar 2022 suma contribuției necesare pentru procurarea tehnicii comunale.

- Ce proiecte mai aveți în desfășurare acum?

- În prezent, suntem în colaborare strânsă cu Agenția Austriacă pentru Dezvoltare. În 2021, am depus un proiect regional pe domeniul gestionării deșeurilor. Proiectul investițional costă estimativ circa 13 milioane de lei și prevede achiziționarea a 2 autocamioane pentru încărcarea tomberoanelor, buldozer nou, buldo-excavator nou, 5000 de tomberoane pentru gospodăriile casnice, agenții economici, instituțiile publice din or. largara, s. Băiuș, s. Tigheci, precum și platforme cu tomberoane pentru reciclarea deșeurilor. În câteva luni va fi elaborat caietul de sarcini și pornite procedurile de achiziții.

La finele anului 2021, în cadrul programului Kusanone, a fost depus un proiect la Ambasada Japoniei în Republica Moldova, prin care ne propunem să renovăm fosta cantină a școlii primare, care găzduiește în prezent secția de lupte libere din localitate. Valoarea proiectului este de 1,7 milioane de lei și prevede reparația capitală a interiorului, exteriorului, a acoperișului, procurarea inventarului necesar pentru acest gen de sport.

Pentru anul acesta sunt prevăzute resurse financiare pentru proiectarea sistemului de canalizare în or. largara, sistemului de apă în s. Meșeni, proiectul de execuție a primelor străzi capitale din oraș. În 2018, a fost elaborat Proiectul de execuție „Construcția grădiniței din or. largara” cu valoarea aproximativă de 17 000 000 de lei. La moment, se actualizează devizul de cheltuieli pentru a fi depus la Fondul Local de Dezvoltare.

De asemenea, prin decizia consiliului local, am fost împuternicit să semnez Acordul de colaborare cu Asociația Obștească „Din inimă pentru or. largara”, în scopul finalizării cu succes a construcției Bisericii Ortodoxe „Sf. Dumitru” din localitate.

- Ce alte activități de dezvoltare a orașului aveți pe agenda primăriei?

- Urmează îndeplinirea măsurilor de dezvoltare a localității în domeniul culturii și sportului. La finele anului 2018, am finisat reparația căminului cultural. Acum, împreună cu colectivul de acolo, punem baza activităților de lungă durată, precum ar fi: organizarea Târgului de Crăciun, desfășurarea Campionatului regional de lupte libere în memoria renumitului antrenor din or. largara Fiodor Pașcan, elaborarea proiectului de execuție a unui complex sportiv în localitate, dezvoltarea mediului de afaceri și altele.

Suntem mereu în conlucrare strânsă, constructivă, cu comunitatea, astfel, muncim cu dedicație, în speranța unui oraș modern cu locuitori satisfăcuți.

**Interviu realizat de
Ana BARDUC**

Atelier de scriere a proiectelor de dezvoltare comunitară pentru tinerii din raionul Ialoveni

În contextul lansării celei de-a XXIV-a runde de granturi mici a Programului „Fondul pentru Tineri Ialoveni”, la 23 și 30 ianuarie 2022, în sala mare de ședințe a Consiliului Raional Ialoveni s-a desfășurat Atelierul de scriere a proiectelor de dezvoltare comunitară, organizat pentru tinerii activi de către administrația raionului Ialoveni și Asociația Obștească „Eco-Răzeni”.

La aceste cursuri de instruire au participat activ peste 40 de tineri, reprezentanți ai grupurilor de inițiativă civică, ai consiliilor elevilor și ai consiliilor locale de tineret din 15 localități ale raionului: Ialoveni, Răzeni, Puhoi, Țipala, Văsieni, Zîmbreni, Molești, Gangura, Horodca, Costești, Mileștii Mici, Țipala, Horești, Zîmbreni, Văsieni.

Tinerii au definit ce este voluntariatul și ce este un proiect de dezvoltare a comunității: un set de acțiuni sau activități planificate și desfășurate de o echipă de oameni, ca rezultat al deciziei luate în comun pentru efectuarea unei schimbări pozitive și îmbunătățirii în comunitate, într-un cadru de timp limitat, conform resurselor disponibile.

Tinerii au parcurs etapele inițierii și scrierii unui proiect:

- formarea echipei de realizare a proiectului (consiliul local al tinerilor, grupul de inițiativă civică, consiliul elevilor).

- efectuarea analizei problemei identificate este cea mai importantă parte a propunerii de proiect;

- stabilirea scopului și a obiectivelor proiectului;

- descrierea activităților proiectului. Se recomandă ca proiectele pentru tineri să îmbine armonios utilul cu plăcutul: excursii, jocuri intelectuale, gala talentelor

locale, evenimente de celebrare a rezultatelor;

- distribuirea clară a responsabilităților între membrii echipei de proiect ce asigură succesul;

- estimarea costului proiectului și a devizului de cheltuieli;

- stabilirea parteneriatelor. Tinerii identifică actorii comunitari - părțile cointeresate care participă direct la implementarea proiectului și care sunt potențialii lor parteneri. Le expediază scrisori despre problema identificată, precum și soluția - proiectul elaborat și modalitățile de contribuție a partenerilor.

În cadrul atelierului, tinerii au selectat câte o problemă din comunitățile lor care necesită o rezolvare urgentă. Apoi, au efectuat analiza arborelui problemei cu identificarea cauzelor și a efectelor ce se vor produce, dacă problema nu va fi soluționată. Conform matricii cadrului logic (logica intervenției), au transformat, într-un mod creativ, arborele problemei în arborele obiectivelor, găsind soluții viabile ce exprimă situația îmbunătățită pentru fiecare aspect negativ, prin exerciții practice de formulare a scopului, a obiectivelor și descrierea activităților corelate cu cauzele secundare ale problemei, precum și rezultatele scontate calitative și cantitative sugerate de efec-

tele primare ale problemei.

Participanții au fost antrenați în completarea formularului de aplicare, conform Ghidului solicitantului de finanțare, prin exerciții practice de formulare a scopului, a obiectivelor și descrierea activităților pro-

iectului. De exemplu, dacă problema este „Parcul central din satul Izvoare nu este amenajat corespunzător și atractiv pentru desfășurarea activităților de educație non-formală cu tinerii”, atunci identificăm cauzele problemei: parcul nu este dotat cu mobilier stradal, arbori, arbuști și flori; lipsa voluntarilor și indiferența tinerilor; lipsa pazei și supravegherii parcului. Iar dacă problema nu va fi soluționată, ea va produce unele efecte negative: vor fi limitate activitățile de educație non-formală și de petrecere a timpului liber al tinerilor într-un spațiu prietenos; va scăde imaginea și atractivitatea localității; parcul central din satul Izvoare va fi total neglijat.

Scopul proiectului este schimbarea pe care dorim s-o obținem în rezultatul implementării proiectului: „Parcul central din satul Izvoare cu suprafața de 100 m², amenajat și securizat cu participarea tinerilor până la sfârșitul lunii iunie 2022”. Acest scop poate fi realizat prin obiectivele ce derivă din cauzele principale ale

problemei. Obiectivul 1: „Înverzirea cu 5 specii de arbori și arbuști, inclusiv dotarea cu 10 bănci și 10 urne a parcului central din satul Izvoare până la 30 aprilie 2022”; obiectivul 2: „Implicarea a 50 de tineri voluntari pentru a participa la lucrările de amenajare și de înverzire a parcului central din satul Izvoare până la sfârșitul lunii aprilie 2022” și obiectivul 3: „Mobilizarea a 5 actori comunitari care contribuie cu resurse la asigurarea pazei și securității parcului din satul Izvoare până la sfârșitul lunii iunie 2022”.

Prin urmare, tema pentru acasă a participanților este de a ajusta și de a îmbunătăți ideile de proiect pe care le-au început să le elaboreze conform matricii cadrului logic și a modelului de proiect completat, citind atent ghidul solicitantului de finanțare în Runda a XXIV-a de granturi mici pentru tineri, care poate fi găsit pe paginile web: www.fondultinerilor.md și www.il.md, după care, vor expedia formularele de aplicare pe poșta electronică a Programului raional „Fondul pentru Tineri Ialoveni”: pgm@fondultinerilor.md, până la 26 februarie 2022.

Tinerii sunt agenții schimbării ce inspiră comunitatea!

Suntem profund recunoscători partenerilor consecvenți: administrația raionului Ialoveni, A.O. „Eco-Răzeni” și Fundația Est-Europeană din Moldova pentru generozitatea și suportul substanțial acordat la desfășurarea atelierului de instruire a tinerilor activi în scrierea și realizarea proiectelor.

**Pentru conformitate -
Victor PLETOSU,
specialist principal în
domeniul politicilor de
tineret, Consiliul
raional Ialoveni,
absolvent, AAP**

La Drochia a avut loc recepția finală de construcție a sistemului de alimentare cu apă potabilă

Peste 20 de mii de locuitori din orașul Drochia vor beneficia de curând de servicii modernizate de alimentare cu apă potabilă, grație proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Drochia”, finanțat de Uniunea Europeană, inaugurat, recent, la ședința Comitetului director local (CDL) al proiectului de recepție finală a lucrărilor de construcție-montaj a sistemului de alimentare cu apă potabilă.

La ședința CDL au participat conducerea ADR Nord, autorități locale, consultanți GIZ Moldova și alte părți implicate în implementarea proiectului. În cadrul întrunirii, Nina Cereteu, președinta CDL, a adus la cunoștința participanților la întrunire deciziile și concluziile din procesul-verbal al precedentei ședințe a CDL.

La rândul său, Ruslan Babin, manager local de proiect, a prezentat activitățile realizate în perioada septembrie-de-

cembrie 2021, precum și activitățile prevăzute de planul de implementare a proiectului pentru perioada ianuarie-martie 2022. La rândul său, Alexandru Furtună, președintele Comitetului local de cetățeni, a prezentat raportul privind activitatea CDL pe parcursul semestrului doi al anului precedent. De asemenea, Andrian Rotaru, manager Î.M. „Apă-Canal Drochia”, a prezentat detalii privind elaborarea, calcularea și prezentarea datelor către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu referire la elaborarea și aprobarea tarifului pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare. Totodată, managerul Î.M. „Apă-Canal Drochia” a prezentat Planul de acțiuni privind sustenabilitatea proiectului de AAC implementat la Drochia.

După ședința CDL, participanții la întrunire și responsabili de construcția și montarea noului sistem de alimentare cu apă s-au deplasat în teren pentru a se

documenta în privința lucrărilor de construcție-montaj executate în cadrul proiectului. În contextul evenimentului de recepție la terminarea lucrărilor în cadrul proiectului, membrii co-

serviciilor de alimentare cu apă în orașul Drochia” a fost finanțat de Uniunea Europeană și implementat de ADR Nord și proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica

misiei au semnat actele de recepție ce atestă finalizarea lucrărilor de construcție-montaj a sistemului modernizat de alimentare cu apă la cele două stații de pompare a apei.

Valoarea totală a proiectului constituie 92,24 milioane de lei, dintre care 85,76 milioane de lei - acordată de UE și 6,47 milioane de lei - contribuție locală.

Proiectul „Îmbunătățirea

Moldova” (MSPL). Proiectul MSPL este finanțat de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de GIZ Moldova în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova.

Maria PRISACARU,
director ADR Nord,
doctorandă, AAP

În primăria Bălți va fi implementat un nou serviciu social

Recent, la sediul primăriei Bălți a avut loc ședința de lucru privind implementarea proiectului „Echipa mobilă Bălți – serviciu de suport și incluziune socială pentru persoanele cu dizabilități”.

Astfel, potrivit autorităților municipale, în cadrul ședinței au fost prezentate scopul și obiectivele proiectului, activitățile pentru crearea și dezvoltarea

Serviciului social „Echipa mobilă”, în parteneriat cu Direcția generală asistență socială și protecția familiei a primăriei, precum și rezultatele așteptate de la proiect, ce va fi implementat în perioada noiembrie 2021 – iunie 2023.

Bugetul estimativ al proiectului este de 52 000 de euro.

Un alt subiect ține de

responsabilitățile partenerilor de implementare, precum și planul activităților proiectului.

Participanții la activitate – reprezentanții Primăriei mun. Bălți, ai Direcției generale asistență socială și protecția familiei, Secției sănătate, Direcției generale financiar-economice și ai Consiliului municipal Bălți – au salutat ideea creării acestui serviciu social pentru mun. Bălți, menit să acopere nevoile de asistență medicală, logopedică și psihologică specializată pentru copii și adulți cu dizabilități din Bălți și va contribui la integrarea acestora în viața socială.

Livia Golovații, coordonator de proiect: „Vom asigura asistență medicală, kinetoterapeutică și logopedică specializată pen-

tru minim 60 de copii cu dizabilități din municipiu și vom oferi suport și instruire familiilor acestora, pentru a le ajuta să-și apere dreptul la sănătate și să beneficieze de oportunități egale în comunitate”.

Acest proiect este implementat de către AO „CREDIS” din sursele Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, cofinanțat și implementat de Fundația „Soros Moldova” în parteneriat cu Keystone Moldova și Institutum Virtutes Civilis.

Viorica CEMÂRTAN,
Serviciul de presă,
primăria mun. Bălți

O categorie importantă, deși nu prea numeroasă, de situri arheologice existente pe teritoriul Republicii Moldova este alcătuită din cetăți sau fortificații, până în prezent fiind identificate în jur de 100 asemenea monumente. Reprezentând porțiuni de teren cu urme de locuire umană sau adevărate așezări înconjurate de întărituri artificiale și naturale, cetățile sau fortificațiile sunt caracteristice doar pentru anumite epoci sau perioade istorice, cele mai vechi astfel de situri fiind datate în eneolitic (mil. V-IV î.Hr.), iar cele mai târzii în epoca premodernă (sec. XVII-XVIII).

Primele așezări fortificate în spațiul pruto-nistean au apărut în epoca eneolitică, mai exact, la mijlocul și în a doua jumătate a mil. V î.Hr. și aparțin primei faze a celebrei culturi arheologice cu ceramică pictată Cucuteni-Tripolie, considerată a fi și prima mare civilizație din Europa. În prezent, pe teritoriul Republicii Moldova sunt cunoscute un număr de, cel puțin, zece situri cucuteniene timpurii prevăzute cu sisteme defensive, toate aflate în zona de nord a spațiului pruto-nistean. Unele dintre aceste fortificații preis-

Despre cele mai vechi așezări fortificate de pe teritoriul Republicii Moldova

torice și, anume, cele de la Cuconeștii Vechi - Stânca lui Harascu, Cobani - Pe Stâncuță și Bădragii Noi, au fost descoperite în cursul unor cercetări arheologice de suprafață, efectuate începând cu perioada interbelică. Alte așezări prevăzute cu șanțuri de apărare, precum este cea de la Putinești, au fost semnalate în urma unor prospecțiuni geofizice, primele astfel de cercetări nedistructive fiind realizate încă în perioada sovietică. Cele mai multe situri fortificate Cucuteni-Tripolie au fost identificate totuși prin examinarea unor fotografii aeriene și, mai recent, a imaginilor de satelit. Săpături arheologice au fost executate însă numai în așezările fortificate de la Cuconeștii Vechi, Putinești și Cobani, iar sistemul defensiv a putut fi parțial cer-

cetat prin săpături doar la ultima așezare.

Aceste importante stațiuni preistorice fortificate, atribuite fazei Cucuteni a a faimosului complex cultural Cucuteni-Tripolie, au dimensiuni diferite, care variază de la 1,5 ha (Cuconeștii Vechi) până la peste 15 ha (Miciurin, Sofia). Amplasate, de regulă, pe forme dominante de relief și protejate, în mod natural, pe două sau trei laturi de versanți abrupti, așezările au fost întărite cu șanțuri și valuri de pământ pe porțiunea accesibilă. Numărul, lungimea și mărimea acestor sisteme defensive diferă, majoritatea așezărilor prezentând o structură internă complexă și două sau mai multe șanțuri de apărare ori cu altă destinație.

Subliniem aici că, așa cum au dovedit clar cer-

cetările arheologice, cu șanțuri de diferite mărimi a fost fortificată și renumita așezare eponimă de la Cucuteni de pe teritoriul României. Asemenea structuri arheologice au fost descoperite și în siturile cucuteniene de la Hăbășești și Trușești, ambele degajate integral și atribuite fazei a a acestei binecunoscute civilizații milenare, răspândite pe un vast areal din sud-estul Europei.

Indubitabil, cercetările viitoare, care se cer a fi complexe și interdisciplinare, vor furniza noi date și precizări privind elementele constructive ale sistemelor artificiale de apărare existente în așezările culturii Cucuteni de pe teritoriul Republicii Moldova. După cum arată investigațiile arheologice efectuate în alte regiuni, sistemele defensive din preistorie aveau un caracter complex și, după toate probabilitățile, cele atribuite civilizației Cucuteni-Tripolie nu constituiau o excepție.

Dr. Vlad VORNIC,
director al Agenției
Naționale Arheologice

Abonarea 2022

Continuă abonarea pentru anul 2022 la revista științifico-metodică trimestrială „**ADMINISTRAREA PUBLICĂ**” și la ziarul „**FUNCȚIONARUL PUBLIC**,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „**Administrarea Publică**” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

6 luni - 84 lei; 12 luni - 168 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „**Funcționarul Public**” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

6 luni - 78 lei; 12 luni - 156 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef Direcție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana BARDUC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Tiraj: 320 ex.

Bun de tipar 15.02.2022

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

Tipografia CEP USM